

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/84406,Jerzmanowska-Zofia.html>
2022-10-03, 16:01

Jerzmanowska Zofia

JERZMANOWSKA Zofia (3 X 1906, Warszawa – 8 XI 1999, Łódź), farmaceutka, chemik. Córka Kazimierza i Zofii z Łagowskich, związanych z farmacją.

Maturę zdała w 1924 i została przyjęta na wydział chemiczny PW (pomimo *numerus clausus* dla kobiet). Po przykrym incydencie podczas praktyk w Zakładach Chemicznych w Grodzisku k. Warszawy, zorientowała się, że ze względu na płeć nie będzie miała szans na pracę w wymarzonym zawodzie. Zdecydowała się wówczas na podjęcie studiów na wydziale farmaceutycznym UW. Równocześnie została zaangażowana jako asystentka w Katedrze Chemii Organicznej PW. W VII 1931 ukończyła drugi fakultet i rozpoczęła pracę na stanowisku asystenta w Katedrze Chemii Organicznej na wydziale matematyczno-przyrodniczym Uniw. Jana Kazimierza we Lwowie, gdzie w 1933 uzyskała stopień doktora filozofii w zakresie chemii na podstawie pracy *O pewnych przemianach kwasu etylenoczworokarboksylowego*. W 1935 rozpoczęła badania w zupełnie wówczas nowej dziedzinie – fitochemii i w 1936 odbyła w tym zakresie ośmiomiesięczny staż na Uniw. Wiedeńskim. W 1938 uzyskała habilitację na macierzystym uniwersytecie na podstawie rozprawy *O hyperynie glikozydzie dziurawca*. Rok akademicki rozpoczęła już w Zakładzie Chemii Organicznej PW. Podczas okupacji od 1942 brała udział w tajnym nauczaniu, ucząc chemii organicznej studentów wydziału farmaceutycznego. W czasie powstania warszawskiego trafiła z ludnością cywilną do Pruszkowa, a potem do obozu pracy w Neckartenzlingen k. Stuttgartu. Po zakończeniu wojny powróciła do Polski pierwszym transportem, który odszedł z Wirtembergii. W XI 1945 znalazła się wraz z matką w Łodzi i tam objęła kierownictwo Katedry Chemii Organicznej na wydziale farmaceutycznym. Stworzyła lek miejscowo znieczulający wprowadzony do lecznictwa pod nazwą Edan.

Pełniła funkcje prodziekana i prorektora Akad. Medycznej w Łodzi, była członkiem wielu komitetów naukowych i komisji Farmakopei Polskiej (1950–55) oraz autorką podręczników akademickich. Otrzymała doktorat honoris causa Akad. Medycznej w Łodzi.

Z. Jerzmanowska: *Autobiografia*, KHNiT 1988, nr 1.

Iwona Arabas

[Poprzedni](#)
[Następny](#)